

УДК 378.147:616.31

П. М. Скрипников, Т. П. Скрипнікова, Т. А. Хміль, О. Е. Бережна, О.М. Беляєва

ФОРМИ ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ УМСА

Українська медична стоматологічна академія, Полтава, Україна

Сучасна медична освіта перебуває на етапі фундаментальних перетворень, що характеризується неперервністю і змінюваністю, тому її вдосконалення має орієнтуватися на вимоги потреб особистості й суспільства. Освіта нині перебудовується – це не процес передачі знань, а навчання вчитися і розуміти проблему, самостійно шукати шляхи її розв'язання. Це відкритий процес, що відбувається не тільки в стінах закладів вищої медичної освіти під керівництвом викладачів-професіоналів, а всюди і під впливом тих осіб, які володіють певним досвідом і прагнуть передати його іншим.

Розширення освітнього простору і стратегій привело до виникнення концепцій інформальної освіти й нових моделей професійного розвитку.

Мета статті — аналіз поняття “інформальна освіта у сфері охорони здоров'я”, характеристика впливу форм такої освіти як клінічні конкурси і навчальні семінари на професійний розвиток лікарів-інтернів.

Згідно з документами МОЗ України інформальна освіта (самоосвіта) у сфері охорони здоров'я – це самоорганізоване здобуття фахівцями у сфері охорони здоров'я професійних компетентностей під час повсякденної роботи, пов'язаної з професійною та громадською діяльністю, яка є найбільш тривалим і неперервним періодом людського життя. Такий вид освіти є обов'язковою складовою безперервного професійного розвитку, спрямований на постійне підвищення професійної компетентності, безперервне вдосконалення знань і вмінь.

Інформальна освіта стає актуальною як потужний освітній потенціал суспільства в системі неперервного навчання, становить собою важливий чинник професійно-особистісного самовдосконалення спеціаліста й охоплює види навчання поза межами освітнього середовища: індивідуальна пізнавальна діяльність, самоосвіта, професійне спілкування. До основних форм інформальної освіти в стоматології належать участь у фахових нарадах, семінарах, науково-практичних конференціях, симпозиумах, з'їздах, виставках, симуляційних тренінгах, майстер-класах, курсах з оволодіння практичними навичками, стажування в клініках інших країн, дистанційне навчання, у тому числі електронне через фахові інтернет-ресурси. Сьогодні відкриває широкий спектр соціальних мереж, сайтів відомих вчених, дослідників, професіоналів, які дають можливість удосконалюватися в профе-

сійній діяльності, дозволяють отримати необхідну інформацію, обмінятися досвідом, поспілкуватися з фахівцями. До інформальної освіти також належать такі види діяльності як спільноти за професійними інтересами, регулярне читання професійної літератури, подорожі, відвідування лікувальних закладів, написання статей на фахові теми.

Перспективи розвитку медичної освіти визначаються інноваційними підходами [3]. Важливе місце у впровадженні інновацій відіграє багаторічна співпраця кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів УМСА з приватними стоматологічними клініками і кабінетами м.Полтави, що дозволяє впроваджувати нові види навчання, стоматологічні методики, технології, прилади й інструментарій. Так, клініка «Професорська стоматологія» має найвищі стандарти в профілактиці та лікуванні стоматологічних хвороб, унікальне програмне забезпечення. Це перша і єдина стоматологічна клініка в Україні, де представлено комплексне системне рішення інфекційної безпеки пацієнтів і стандартів гігієни німецької фірми MELAG.

Стоматологічні кабінети клініки оснащені сучасними цифровими і комп'ютерними технологіями (фотоапарат для реалізації фотопротоколу на стоматологічному прийомі, радіовізіограф, цифрова ортопанорама, датчик точного визначення кольору зубів за шкалою Vita, інтраоральна відеокамера, сканер та ін.), які дають можливість для оптимізації робочого часу, встановлення наочного діалогу з пацієнтом, швидкого пошуку детальної інформації, полегшення діагностики, контролю на всіх етапах лікування, зменшення паперової роботи та як наслідок цього – підвищення якості лікування пацієнта і юридичний захист лікаря.

У клініці лікарі-інтерни і лікарі-курсанти мають можливість вивчити способи застосування в стоматології операційних та ендодонтичних мікроскопів. Режимми візуалізації мікроскопів покращують ефективність діагностики карієсу, спрощують процес відновлення зубів, підвищують рівень ендодонтичного лікування зубів. Використовують мікроскоп і під час амбулаторних стоматологічних операцій, оскільки він дозволяє хірургам-стоматологам працювати в раніше недоступних зонах і досягти високоточних результатів.

З метою спонукання лікарів-стоматологів до вдосконалення знань і вмінь, для демонстрації якості лікувальної роботи на кафедрі післядип-

ломної освіти лікарів-стоматологів 20 років поспіль проводиться Всеукраїнський професійний конкурс «Шлях у світ майстерності» [1].

За 20 років конкурс став традиційним, відомим серед лікарів-стоматологів, присвячений відзначенню 9 лютого Міжнародного дня стоматолога та Дня їхньої заступниці Святої Аполлонії.

Мета конкурсу – популяризація і впровадження в практику лікаря-стоматолога сучасних технологій, якісних пломбувальних матеріалів та обладнання; демонстрація професійної майстерності лікарів-стоматологів у реставраційній техніці.

За період проведення заходу з 2000 р. в ньому взяли участь 153 лікарі-стоматологи, які проявили індивідуальну пізнавальну діяльність, власну активність, самоствердження і самовираження. В анкетах вони відобразили роль конкурсу в їхній професійній діяльності: можливість продемонструвати свої знання і вміння; упевненість у собі та правильно обраній професії; нові горизонти в професійній діяльності; стимул до вивчення нових технологій; удосконалення професійних навичок; нові можливості для подальшого працевлаштування й ін.

Багато учасників конкурсу стали викладачами медичних навчальних закладів України, створили власні стоматологічні клініки, навчальні центри, працюють лікарями-консультантами, сертифікованими тренерами фірм-виробників стоматологічних матеріалів, виступають із лекціями і майстер-класами на навчальних семінарах [2].

У 2019 році особливістю XX Всеукраїнського професійного конкурсу лікарів-стоматологів «Шлях у світ майстерності» стало проведення клінічних змагань на базі клініки «Професорська стоматологія». У кожному кабінеті, крім команди учасників, перебував лікар-інструктор клініки задля забезпечення ефективного лікування пацієнтів. Конкурсанти мали можливість використовувати всі види технічного забезпечення клініки (рентгенографію, фотореєстрацію, мікроскоп та ін.). Процес клінічних змагань уперше транслювався в Інтернеті в он-лайн режимі. Журі оцінювало роботи безпосередньо в клініці на пацієнтах і на моніторі комп'ютера. Під час конкурсу в клініці працювали журналісти телеканалів, які могли переконалися у відмінній організації цього заходу.

У рамках відзначення Міжнародного дня стоматолога кафедра проводить Всеукраїнський навчальний семінар «Шлях у світ майстерності», який у цьому році через високу зацікавленість лікарів-інтернів мав численну аудиторію. Захід спрямований на вдосконалення знань і навичок щодо відновлення зруйнованих зубів у адгезивній техніці, набуття досвіду.

Програма навчального семінару також відрізнялася і включала доповіді з актуальних питань стоматології, кожна з яких була оригінальною, мала високий ступінь актуальності, наочності, викликала загальну зацікавленість:

1. К.мед.н., доцент кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів УМСА Хміль Т.А.

представила результати 20-ти Всеукраїнських професійних конкурсів лікарів-стоматологів «Шлях у світ майстерності».

2. «Призма-чемпіонат як прояв самовдосконалості роботи лікаря-стоматолога». Доповідач – заслужений лікар України, доцент кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів УМСА, головний лікар клініки «Аполлонія» Радлінський С.В.

3. «Комплексна реабілітація дітей раннього віку з множинним карієсом та захворюваннями дихальної системи». Доповідач – асистент кафедри стоматології ХМАПО Северин Л.В.

4. «Нова технологія у зубних пастах Colgate-Total». Доповідач – регіональний представник Кравченко К.

5. «Інноваційні рішення DentsplySirona». Доповідач – регіональний представник Антонова М.

6. «Особливості гігієни порожнини рота у пацієнтів з композитними реставраціями». Лікар-інтерн Васько М.

7. «Естетика в дитячій стоматології». Лікар-інтерн Затолочна М.

8. «Норма в ортодонтії». Лікар-інтерн Тютюнник А.

Адміністрація УМСА, обласного стоматологічного центру, Асоціація стоматологів, громадські організації, стоматологічна спільнота м.Полтави з ентузіазмом завжди відгукуються на заохочення учасників і переможців конкурсу. Цінними є нагородження переможців освітніми програмами. Так, DentsplySironaAcademy вручила подарункові сертифікати на навчання з ендодонтії та реставрації, яке складається з лекційної і практичної частин. У програмі навчання: сучасні можливості ендодонтичного лікування і післяендодонтичної реабілітації зубів, реставрація фронтальних і бокових зубів, повторне ендодонтичне лікування, аналіз помилок у роботі. Майстер-класи проводять сертифіковані тренери компанії DentsplySirona. Доц. Радлінський С.В. запросив у навчальний центр «Аполлонія» на власний майстер-клас з відеодемонстрацією «Реставрація зруйнованих бокових зубів». У подарунок переможці завжди отримують комплекти журналів «ДентАрт».

Інформальна освіта створює умови для розвитку професійної самосвідомості майбутнього фахівця: усвідомлене ставлення до своїх професійних потреб, мотивів, здібностей. Такі форми інформальної освіти як Всеукраїнський професійний конкурс лікарів-стоматологів «Шлях у світ майстерності» та навчальний семінар дозволяють виявити наявність професійної зацікавленості в лікарів-інтернів, скоординувати стиль життя майбутніх фахівців, які прагнуть до професійного самовдосконалення, реалізації свого потенціалу.

Література

1. Клінічні конкурси як важливий елемент професійного розвитку лікаря-інтерна / П.М. Скрипни-

- ков, Т.А. Хміль, В.К. Шевченко [та ін.]// Вісник проблем біології і медицини. – 2018. – Вип. 4, т.1 (146). — С.180-182.
2. Конкурс професійної майстерності як показник психологічної зрілості лікаря-стоматолога / [П.М. Скрипников, Т.П. Скрипнікова, А.В. Марченко, Т.А. Хміль] // Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. – Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2014. – С. 545 - 548.
3. Скрипнікова Т.П. Упровадження інноваційних технологій на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів із залученням сучасних лікувальних закладів / Т.П.Скрипнікова, Т.А.Хміль// Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах: матеріали навч.-наук. конф. – Полтава: ВДНЗУ "УМСА", 2014. – С. 204 - 205.

**Стаття надійшла
29.01.2019 р.**

Резюме

Охарактеризовано сутність поняття «інформальна освіта (самоосвіта) у сфері охорони здоров'я». Розвиток медичної освіти вимагає інноваційних підходів. Висвітлені форми інформальної освіти на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів УМСА – Всеукраїнський професійний конкурс лікарів-стоматологів і Всеукраїнський навчальний семінар «Шлях у світ майстерності», проведення яких дозволяє виявити наявність професійної зацікавленості в лікарів-інтернів, скоординувати стиль життя майбутніх фахівців, які прагнуть до професійного самовдосконалення і реалізації свого потенціалу.

Ключові слова: інформальна освіта, неперервна освіта, професійний конкурс, навчальний семінар.

Резюме

Охарактеризована сутність поняття «інформальное образование (самообразование) в сфере здравоохранения». Развитие медицинского образования требует инновационных подходов. Освещены формы информального образования на кафедре последипломного образования врачей-стоматологов УМСА – Всеукраинский профессиональный конкурс стоматологов и Всеукраинский учебный семинар «Путь в мир мастерства», проведение которых позволяет выявить наличие профессиональной заинтересованности врачей-интернов, скоординировать стиль жизни будущих специалистов, стремящихся к профессиональному самосовершенствованию и реализации своего потенциала.

Ключевые слова: информальное образование, непрерывное образование, профессиональный конкурс, учебный семинар.

UDC 378.147:616.31

FORMS OF INFORMATIONAL EDUCATION IN THE DEPARTMENT OF POST EDUCATION OF DOCTORS OF UMSA

P. M. Skrypnikov, T. P. Skrypnikova, T. A. Khmil, O. E. Berezhnaya, O. M. Bieliaieva

Ukrainian Medical Stomatological Academy, Poltava, Ukraine

Summary

The modern medical education is at the stage of fundamental transformations, that is characterized by continuity and variability, so this improvement should be guided by the requirements of the needs of the individual and society. Expansion of educational space and strategies has led to the emergence of concepts of information education and new models of professional development.

Self-education in the healthcare sector is a self-organized acquisition of professional competencies by health professionals in day-to-day work related to professional and civic activities, which is the most prolonged and continuous period of human life.

The main forms of informal education in dentistry include: participation in professional meetings, seminars, scientific and practical conferences, symposiums, congresses, exhibitions, simulation trainings, master classes, practical skills training courses, internships in clinics in other countries, distance learning, including electronic through professional Internet resources. Information education also includes such activities as a community of professional interests, regular reading of professional literature, travel, visits of medical institutions, writing articles on professional topics.

The prospects for the development of medical education are determined by innovative approaches. An important place in the implementation of innovations is the long-term cooperation of the department of post-graduate education of dental doctors of UMSA with private dental clinics and cabinets in Poltava, which allows the introduction of new types of training, dental techniques, technologies, devices and tools. Thus, the clinic "Professor's dentistry" has the highest standards in the prevention and treatment of dental diseases, unique software. This is the first and only dental clinic in Ukraine, where a comprehensive system solution for infectious safety of patients and standards of hygiene of the MELAG company is presented.

In order to encourage dental practitioners, to improve their knowledge and skills, for the 20 years in a row, the All-Ukrainian Professional Competition "The Way to the World of Excellence" is being held to demonstrate the quality of therapeutic work at the Department of Postgraduate Education of Dentistry Doctors. During the period of the event since 2000, it was attended by 153 dentists. In 2019, the feature of the XX All-Ukrainian Professional Competition of Doctors-Dentists "The Way to the World of Excellence" was holding of clinical competitions on the basis of the clinic "Professor's Stomatology".

As part of the celebration of the International Day of Dentist, the Department held an All-Ukrainian Training Seminar "The Way to the World of Excellence", which had a large audience this year due to the high interest of intern doctors. The event was aimed to improve knowledge and skills in restoring of damaged teeth in adhesive technology, gain in experience.

Informational education creates conditions for the development of professional self-knowledge of the future specialist: a conscious attitude towards their professional needs, motives, and abilities. Such forms of informational education as the All-Ukrainian professional competition of dental doctors "The Way to the World of Excellence" and the training workshop can reveal the presence of professional interest among interns, coordinate the lifestyles of future specialists who seek professional self-improvement and the realization of their potential.

Key words: informal education, continuous education, professional competition, training seminar.